

KUOPIO

Kuopion alueen ajankohtaiset tavoitteet

20.8.2025

Mitä Kuopio tarjoaa:	Mitä Kuopio tarvitsee:
Vetovoimainen ja kasvava kaupunki - Suomen 8. suurin kaupunki, 126 000 asukasta, korkea asukastytyväisyys, haluttu muuttokohde, Suomen toiseksi vetovoimaisin (T-mediated tutkimus) kaupunki. - Laadukkaat peruspalvelut - Elämänlaatu, tasapaino työn ja vapaa-ajan välillä, yhteisöllisyys	Kaupunkipolitiikka ja sopimuksellisuus - MAL-rahoitus, liikenteen tuki - Itäisen Suomen ohjelma - EU:n harvaanasutun alueen rahoituksen jatkuvuus - Valtionosuusrahoituksen korjaustarpeet - TE-uudistuksen riittävä rahoitus
Hyvinvointi- ja terveysosaamiskeskittymä - Kolmen koulutusasteen kampuksen kokonaisuus Savilahdessa - Suomen suurin lääketiede- ja farmasiakoulutaja - Merkittävät tutkimustoimijat (esim. VTT, THL, TTL, Luke, GTK, Fimea, Ruokavirasto, KYS, Ilmatieteen laitos) - Kansainvälisen mittapuun yritystoimintaa lääkealalla (esim. FinVector, Charles River) sekä Kuopio Health – terveyden ja hyvinvoinnin kansainvälinen ekosysteemi	Toimivat yhteydet ja saavutettavuus - Savonradan parantaminen - Lisävuoroja juna- ja lentoliikenteeseen - Huoltovarmuuden kannalta kriittiset väylät - Vt5 Leppävirta-Kuopio sekä Vt9 Riistavesi/Melahti ja Toivala
Strateginen kärkihanke Savilahti - Kasvava 35 000 hengen oppimis-, työ- ja innovaatiokeskus. - Luola – ainutlaatuinen kaksikäyttötila, väestönsuoja sekä liikunta- ja tapahtumakeskus	Osaava työvoima ja kansainvälisyys - Koulutuksen resurssit ja aloituspaikat - Pelastusopiston ja teknisen alan kehittäminen - Kv-opiskelijoiden sujuva työllistyminen
Kokonaisturvallisuuden osaamiskeskittymä - Karjalan Lennosto, Pelastusopisto, UEF, Savonia, Sakky, yliopistollinen hyvinvointialue, tutkimuslaitokset ja yritykset - Inhimillinen, ruoka- ja vesiturvallisuus, toksikologisen osaamisen keskus, huoltovarmuuden ratkaisut - Kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus valmisteilla	TKI-toiminta - Terveyden ja hyvinvoinnin osaamiskeskittymän vahvistaminen - Yliopistollinen sairaala ja tki-resurssit - Kokonaisturvallisuuden osaamiskeskuksen sitominen ja jatkokehitys Kuopioon

- Kuopion väkiluku 31.7.2025 oli 125 516. Vuonna 2024 väkiluku kasvoi 1,3 %. Väestönkasvu on viime vuosina ollut vakaata, runsaat 1000 henkilöä vuosittain, ja noin 1 prosentin luokkaa. Ennusteen mukaan väestönkasvu jatkuu vahvana ja kasvaa 137 000 asukkaaseen vuoteen 2040. T-Median vuoden 2025 vetovoima- ja pitovoimatutkimuksessa Kuopio oli 2. vetovoimaisin kaupunki. Asukkaat arvostavat Kuopiossa yhteisöllisyyttä, elämisen laatua ja turvallisuutta.
- Kuopiossa on monipuolinen elinkeinorakenne ja yritys- ja innovaatioekosysteemit terveyden, bio- ja kiertotalouden, digitalisaation, energian, vesialan sekä kone- ja materiaaliteknologian aloilla. Kaupunkikehityskohde Savilahti on 280:n yrityksen alue ja osaamis- ja innovaatiokeskittymä, jossa sijaitsee Itä-Suomen yliopiston Kuopion kampus, Kuopion yliopistollinen sairaala, useita valtion sektoritutkimuslaitoksia, Savonia ammattikorkeakoulu ja Savon ammattiopisto. Alueesta on tulossa 35 000 toimijan yhteisöllinen alue ja uusi asuinalue. Kuopiossa on lisäksi alkanut noin v. 2040 ulottuva keskeisen kaupunkialueen kehittämishanke.

Tulevaisuuden veturiyritysten investointisuunnitelmat tarvitsevat toteutuakseen osaavaa työvoimaa ja panostusta koulutukseen: osaavan työvoiman saatavuus, aloituspaikat ja työllisyyspalvelujen riittävä rahoitus on turvattava

- Pohjois-Savon veturiyrityksillä on Kuopion alueen kauppakamarin kartoitusten mukaan 13 miljardin investointisuunnitelmat lähivuosille. Kasvua on pitkään rajoittanut **osaajien ja kv-osaajien saatavuus**. Itä-Suomen yliopiston ja Savonia ammattikorkeakoulun sekä ammatillisen koulutuksen toimintaedellytykset ja riittävät aloituspaikat on turvattava. Kv-osaajien lupaprosesseja tulee joustavoittaa. Huoltovarmuuskriittisten alojen koulutus tulee turvata. Ammatillisen koulutuksen tulevaisu ohjauskokeiluissa tulee huomioida Pohjois-Savossa kehitetyt hyvät toimintamallit.
- Työllisyyspalvelujen rahoitusta tulee lisätä, sillä heikko työllisyystilanne ja TE-palvelujen siirtymän alimitoitettu rahoitus muodostavat yhdessä uuden uhkan kestäväälle kuntataloudelle. Työllisyyden kustannusten kasvu syö toimintaedellytyksiä kunnan muilta perustehtäviltä. Kehä-keskukselle ei saa antaa liian ohjaavaa roolia suhteessa kuntien työllisyyspalveluihin, sillä se jäykistää toimintaa ja heikentää kuntien itsehallintoa. Suurten kaupunkien osalta TE24 uudistuksessa kyse on elinvoimaudistuksesta ja kytkennästä alueen elinvoimaekosysteemiin.
- Työttömyysaste oli heinäkuussa 2025 13.1 % (+ 1,5 % v. 2024), mikä on vertailukaupunkeihin verrattuna selkeästi parempi. Työttömänä oli 7965 henkeä, joka oli 2019 enemmän kuin vuosi sitten. Työttömistä pitkäaikaistyöttömiä oli noin 41 %. Pitkäaikaistyöttömien määrä (3239) kasvaa, heitä oli heinäkuun lopussa 844 enemmän kuin vuosi sitten. Työttömistä 58 % oli miehiä. Avoimien työpaikkojen määrä kääntyi myös laskuun. Avoimia työpaikkoja oli 516, vuosi sitten 637. Vuoden 2023 lopussa Kuopiossa oli 55 400 työpaikkaa (huom. vuoden 2024 tieto saadaan Tilastokeskukselta vasta 17.12.2025).

Kuopio on saavutettavuuden näkökulmasta keskikohta, joka liikenteellisesti vaikuttaa koko maakunnan elinkeinojen menestykseen

- Valtakunnallisen kasvukeskuksen ja itäisen Suomen selvästi suurimman kaupungin saavutettavuutta tulee koko ajan parantaa. Kansainvälisen matkailun investoinnit ja kasvunäkymät tarvitsevat toimivat yhteydet.
- Kuopion juna- ja lentovuorotarjontaa on parannettava ja 24/7 avoinna olevaa Kuopion lentokenttää tulee kehittää itäisen ja keskisen Suomen päälentokenttänä ja hubina sekä Helsinki-Vantaan varakenttänä. Kuopion kauppamarialueen lentoliikenteestä riippuvainen liikevaihto on 2 miljardia euroa. Valtion on turvattava markkinaehtoisesti toimivien lentoasemien aidot toimintaedellytykset ja mahdollisuus kasvattaa vuorotarjontaa kysyntää vastaavaksi.
- Vt5:n Leppävirta-Kuopion parantamishankkeen (Leppävirta-Palokangas ja Palokangas-Humalajoki) vuosittaiset budjettirahoitukset tulee varmistaa sekä varautua myös Ilmavoimien varalaskupaikan rakentamiseen, mikä lisää hankkeen kustannuksia arviolta 16–25 miljoonaa €. Tieosuus kuuluu valtakunnallisesti merkittävään pääväyläverkkoon, jolle on osoitettu 180 miljoonan € sopimusvaltuus v. 2024. Vt5 tulisi saada EU:n TEN-T-verkkorahoituksen piiriin.
- Pohjois-Savon ja itäisen Suomen väyläinvestointien jälkeensä jääneisyys ja väylien rapistuminen tarvitsee pikaisia ratkaisuja. Keskeisimmät kohteet ovat Savon radan nopeuden noston ja liikennepaikkojen käynnissä olevien ratasuunnitelmien toteuttamisen rahoituksen varmistaminen ja vieminen toteutukseen sekä vähintään välin Kurkimaäki - Ilohärju osalta kaksoisraiteen suunnitelmavalmiuden parantaminen ratasuunnitelmalla. Muita ovat Itäradan ohella valtateiden parantamiskohteet vt5 Leppävirta-Kuopio, vt5 Siilinjärvi-Iisalmi, vt5 Siilinjärvi-Alapitkä, vt5 Valkeinen-Taipale, vt9 Riistavesi, vt9 Iisalmi ja Tuusjärvi, vt9 Toivalan eritasoliittymä.

- On huolehdittava vähäliikenteisen väyläverkoston kunnostamisesta, riittävistä tietoliikenneyhteyksistä sekä vesiliikenneyhteyksien kehittämisestä. Poikittaisyhteydet sekä yhteydet pohjoiseen tulee ottaa huomioon. Kuopion kaupunki selvittää yhdessä valtion liikennehallinnon kanssa Itä-Suomen logistiikkakeskuksen (juna-autokuljetusten terminaali-alueiden) toteuttamista.

Kuopiota on kehitettävä valtakunnallisena terveyden ja lääkealan sekä kokonaisturvallisuuden osaamiskeskittymänä. Suomessa lääkealasta on mahdollisuus kehittyä keskeinen kasvun veturi.

- Kuopioon tulee perustaa verkostomaisesti toimiva kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus ja puoliväliriihessä päätetylle toksikologian osaamiskeskukselle tulee varmistaa riittävä rahoitus osana Itäisen Suomen ohjelman toimeenpanoa. Kokonaisturvallisuuden osaamiskeskukselle esitetään 500 000 € käynnistysrahoitusta vuodeksi 2027. Toksikologisen osaamiskeskuksen perustamisen rahoitustarve tarkentuu toiminnan tavoitteiden ja sisällön jatkovalmistelussa, jota koordinoi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Taustalla on pula toksikologeista ja tarve suunnata osaamista ajankohtaisiin haasteisiin (maisteri ja tohtoritaso sekä täydennyskoulutus).
- Kuopiossa sijaitseva valtakunnallinen Pelastusopisto, ilmavoimien Karjalan lennosto Siilinjärven Rissalassa, turvallisuuden viranomaistoiminta, monipuolinen tki- ja elinkeinotoiminta sekä alueen korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten turvallisuusosaaminen erityisesti veteen ja ravitsemukseen liittyen muodostavat merkittävän osaamiskokonaisuuden. **Pelastusopiston** riittävä rahoitus on turvattava tarvittavia koulutuslisäyksiä varten.
- Hyvinvointialueiden ja erityisesti yliopistollisten sairaaloiden tki-potentiaali on otettava vahvemmin huomioon. Kuopiossa lääkealan kehitys on ollut vahvaa ja Kuopiota kuvataan biotekniikan hotspotiksi. Pohjois-Savon HVA on valtakunnan kärkeä kliinisissä lääketutkimuksissa. Kehitys on näkynyt myös isompina kansainvälisten yritysten investointeina alueelle. Viimeisimpänä on biolääkeyritys FinVectorin tehdasinvestointi. FinVector on yksi maailman suurimmista viruspohjaisten geeniterapialääkkeiden valmistajista.
- Kuopion kaupunki ehdottaa, että Kuopioon sijoitettaisiin pelastustoimen ja varautumisen toimialan sekä sote-valvonnan toimialan johto ja päätöksenteko osana valtion aluehallinnon ja lupaviraston uudistamishanketta.

Kuopio haluaa olla vahvasti mukana kansallisissa kaupunkipolitiikan sopimuksissa myös jatkossa yhdessä suurimpien kaupunkien kanssa

- Kuopion nykyiset kaupunkipolitiikan muodot ovat MAL-sopimus, innovaatioekosysteemisopimus sekä C3-kaupunkien Jyväskylä, Kuopio, Lahti ja ministeriöiden elinvoimakumppanuustapaamiset.
- MAL-kaupunkiseutujen tulee olla keskenään yhdenvertaisia tukirahoituksen saannissa, ja MAL-sopimusrahoituksen tulee olla riittävää. Rahanjaossa tulee huomioida bussiliikenteeseen perustuvan joukkoliikenteen kehittämistarpeet ja infran parantaminen samanarvoisina raitiotiehankkeiden kanssa. Kohtuuhintaisen asuntotuotannon tukemiselle on jatkuvasti tarvetta alueelle työhön tulevien kannalta. Tarvetta on myös asumisneuvonnan tuen jatkamiselle. Asumisoikeusasuntojen rakentamisen avulla on pystytty ehkäisemään segregaatiokehitystä.

Kuntatalous; varhaiskasvatus, opetus, kulttuuri ja liikunta

- Kuntien VOS-rahoitusta ei tule säästösyistä leikata. Kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistuksessa on toteutettava sote-muutoserien poistaminen ja siirtäminen tasausjärjestelmään. VOS-leikkausesitysten vastapainona on tarkasteltava kuntien veloitteiden vähentämistä.
- Kaikki kiinteistöverot tulee sisällyttää tulopohjan tasaukseen. Uudistus olisi tärkeää saada voimaan edes lykättyssä aikataulussa eli 1.1.2027. Kunnille ei myöskään tule antaa uusia veloitteita. Pitkään valmistelussa ollut kiinteistöverouudistus tulisi saada etenemään. Lakimuutoksella tullee olemaan vaikutusta kaikkien kuntien kiinteistöjen arvoihin ja kiinteistöveropohjiin ja myös kiinteistöverotuloihin.
- Kuntien toimintaan merkittävästi vaikuttava hankintalakiluonnos sai lausuntokierroksella runsaasti palautetta. Hankintalakiuudistus rajoittaa sitä, milloin esimerkiksi kunnat voivat tehdä hankintoja osin omistamiltaan in-house-yhtiöiltä ilman kilpailutusta (10 %:n omistussuusuvaatimus). Hankintalaki on tulossa eduskuntaan syksyllä (2025) ja laki tulee voimaan vuoden 2026 alussa. Valtion tulisi korvata kustannukset, joita hankintalain uudistus aiheuttaa.
- Valtakunnallisesti merkittävän Puijon mäkiparkin parantamisen investointitarve on 8–9 milj.€. Hyppymäen purku maksaa arviolta n. 341 000 €. Kulttuurihistoriallisesti merkittävän Minna Canthin talon Kanttilan peruskorjaukseen esitetään valtiolle noin 1,5 miljoonan € osuutta. Aiemmin on linjattu, että Kuopio, valtio ja yksityiset osallistuvat kukin 1/3-osuudella korjauskustannuksiin, jotka ovat yhteensä 6 miljoonaa €.
- Valtion tulee riittävästi tukea kaupunkien ilmastotyötä ja siirtymistä uusiutuviin energiamuotoihin sekä kiertotalouden TKI- ja yritystoimintaa.

- **EU-edunvalvonnassa** Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan asutun alueen status on täysimääräisesti huomioitava tulevan v. 2027 jälkeisen rahoituskauden valmistelussa sekä itäisen Suomen geopolittinen erityisasema tulee ottaa huomioon EU-tasolla. Koheesiopolitiikan toimeenpanon ja rahoituksen toimivaltaa sekä poliittista harkintaa ei tule keskittää kansallisille hallituksille ja vähentää sitä kautta alueellista ja paikallista demokratiaa ja päätöksentekoa. Riittävän varhainen tiedotus Suomea koskevista säädösvalmistelusta on tärkeää.

Lisätietoja: kaupunginjohtaja Soile Lahti, puh. 044 718 2791, [soile.lahti\(at\)kuopio.fi](mailto:soile.lahti(at)kuopio.fi)

KUOPIO